

МРНТИ 14.15.07

<https://doi.org/10.51889/2020-2.1728-5496.22>

Ш.Қ. Құрманбаева¹, С.А. Ислямова²

¹*Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті,
Нұр-Сұлтан қ., Қазақстан*

²*Педагогикалық шеберлік орталығы ДББҰ «Назарбаев Зияткерлік мектептері»,
Өскемен қ., Қазақстан*

СТУДЕНТ БІЛІМІН БАҒАЛАУ ЖҮЙЕСІНІҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Аңдатпа

Мақалада еліміздегі жоғары оқу орындарында студент білімін бағалауды ұйымдастыруда туындайтын қиындықтар жайлы баяндалады. Осы мәселеге қатысты ЖОО профессорлық-оқытушылық құрамының қатысуымен әлеуметтік сауалнама жүргізіліп, соның нәтижелеріне талдау жасалған. Авторлар жаңартылған білім беру жүйесінің талаптарына сәйкес критериалды бағалау жүйесін қолданудың маңыздылығын атап өтеді. Сондай-ақ студенттердің білімін объективті бағалауға кедергі келтіретін бірқатар факторларды атап көрсетеді. Авторлардың пікірінше, сауатты ұйымдастырылған білімді бағалау жүйесі ЖОО беделін нығайтудың кепілі болады.

Түйін сөздер: критериалды бағалау, педагогикалық өлшем, білім сапасы.

Sh.K. Kurmanbayeva¹, S.A. Islyamova²

¹*L. N. Gumilyov Eurasian national University,
Nur Sultan, Kazakhstan*

²*Center of pedagogical skills of AEO «Nazarbayev Intellectual schools»,
Ust-Kamenogorsk, Kazakhstan*

CURRENT PROBLEMS OF THE SYSTEM OF ASSESSMENT OF STUDENTS ' KNOWLEDGE

Abstract

The article highlights some of the difficulties in organizing the assessment of students ' knowledge in the country's universities. An analysis of the results of a sociological survey on this issue with the participation of the faculty of the university. The authors note the importance of applying the system of criteria assessment in accordance with the requirements of the updated education system. They also emphasize a number of factors that prevent an objective assessment of students ' knowledge. According to the authors, a well-organized system of knowledge assessment will be the key to strengthening the authority of the University.

Keywords: criteria- based assessment, pedagogical measurement, quality of knowledge.

Ш.Қ. Курманбаева¹, С.А. Ислямова²

¹*Евразийский национальный университет им. Л. Н. Гумилева,
г. Нур-Султан, Казахстан*

²*Центр педагогического мастерства АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы»,
г. Усть-Каменогорск, Казахстан*

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СИСТЕМЫ ОЦЕНИВАНИЯ ЗНАНИЙ СТУДЕНТОВ

Аннотация

В статье освещены вопросы о некоторых трудностях организации оценки знаний студентов в вузах страны. Проведен анализ результатов социологического опроса по данному вопросу с участием профессорско-преподавательского состава вуза. Авторы отмечают важность применения системы

критериального оценивания в соответствии с требованиями обновленной системы образования. Также подчеркивают ряд факторов, препятствующих объективной оценке знаний студентов. По мнению авторов, грамотно организованная система оценивания знаний станет залогом укрепления авторитета вуза.

Ключевые слова: критериальное оценивание, педагогическое измерение, качество знаний.

Кіріспе. Қазақстан Республикасының 2050 жылға дейінгі даму стратегиясында жоғары білім мен ғылым саласындағы алда тұрған жұмыстың ұзақ мерзімді басымдықтары ретінде оқытудың және түлектерді жұмысқа орналасуға ықпал жасаудың тиімді жүйесін құру, еңбек ресурстарының ұтқырлығын арттыру, Қазақстанның тұрақты дамуын ғылыми экономика ұстанымдары негізінде қамтамасыз ету көрсетілген [1]. Демек ЖОО-ның бітіруші түлектің жұмыспен қамтылуына бірден-бір әсер ететін оның білім дәрежесін көрсететін бағаларының деңгейі десек, жоғары бағаны талап ететін оқыту мазмұны мен әділ бағаны қоятын жүйе еліміздің экономикасын арттыруға тікелей өз әсерін тигізеді. Бүгінгі күнде қоғамда студент жетістіктерінің барлық ерекшеліктерін қамти алмай отырған бағалау жүйесіне қанағаттанбаушылық бар екені рас. Себебі еңбек нәтижелерін объективті бағалау қажеттілігі адамның кез келген әрекетінің табысты болуының шарты. Адамның әрекеті неғұрлым әртүрлі болған сайын оны бағалау қиындай береді. Білім беруді басқаруда жүйені дәл және сапалы бағалау маңызды рөл атқарады.

Негізгі бөлім. «Бағалау әрекетінің басты функциясы – білім беру сапасын жақсарту» [2]. Өз сабағының мазмұнын заманға лайықтап жаңартып, білім сапасына ұмтылған әрбір оқытушы бүгінгі күні бағалау жүйесіне өзгерістер енгізу қажеттігін көріп отыр. Сондықтан студенттердің білімін бағалау үдерісінің айқын белгіленген критерийлерге сәйкес объективті түрде жүргізілуі аса маңызды. Критерийлер мен бағалау үдерісі айқын және нақты, таза және шынайы болуы керек. Тек осындай жағдайда ғана жұмыс берушілердің түлектерге деген сенімін арттыруға қол жеткізуге болады.

«Студенттердің білімін жеткіліксіз және субъективті бағалау жүйесі университеттің беделіне нұқсан келтіреді және жұмыс берушілердің, талапкерлер мен ата-аналардың осы университет беретін біліміне деген сенімін азайтады. Сауатты ұйымдастырылған білімді бағалау жүйесі ЖОО беделін нығайтудың кепілі болады. Соның нәтижесінде түлектердің өз кәсіби әрекеттерінде жетістіктерге жетуінің негізі қаланады» [3].

Студенттің нақты білімі мен дайындық деңгейін көрсететін бағалауды нағыз шынайы, объективті деп есептеуге болады. Керісінше, студенттердің білімін объективті бағалауға кедергі келтіретін факторлар, біздің ойымызша, мыналарды қамтиды:

- Студенттің толық білім деңгейін көрсетпейтін, нақты жауаптарды талап етпейтін, жайылма жауаптармен «құтылып кетуге» мүмкіндік беретін сұрақтар. Бұл көбінесе проблемалық оқытуға негізделмеген, «білу» мен «түсіну» деңгейлерінен аспайтын, оқытушының өз айтқанын қайталап айтып бере салуды ғана талап ететін жалпылама сұрақтар түрінде болып келеді.

- Тақырыпты толық түсінуге ешқандай көмегі тимейтін, маңызсыз ұсақ бөлшектерді есте сақтауға негізделген сұрақтар. Бұл әсіресе тест түріндегі тапсырмалардың мазмұнында жиі кездеседі. Аталған жағдай студенттердің барлық фактілерді толық түсінбеуіне, пәннің толық мазмұнын түсінуге тырыспауына әкелуі мүмкін. Пәнге осындай тұрғыдағы көзқараспен келу білім алушының қажет білімді ескермеуінен біліксіз, шала «маман» болып оқуды аяқтап шығуына жол береді.

- Алдын-ала нақтыланған бағалау критерийлерінің болмауына байланысты әрбір жеке сұрақ немесе тапсырма бойынша жиынтық баллды қоюдың шарттарын алдын-ала ескермеуі. Мысалы, егер белгілі бір сұрақтар немесе тапсырма үшін ең жоғары 100 балл қою керек болса, оқытушы да, студент те 0-ден 100-ге дейінгі аралықтағы әрбір ұпайдың нақты қандай жағдайда, қандай шарттар негізінде қойылатындығын алдын-ала, анық білулері керек.

- Оқытушының әртүрлі студенттердің жұмыстарын салыстыруға тырысуы, топпен салыстыра отырып, ең жақсы және ең жаман жұмыстарды анықтауға тырысуы. Бағалардың топтағы ең жақсы немесе ең жаман жұмыс деп танылған жұмыстармен салыстыра отырып қойылуы нәтижесінде субъективизмге жол берілуі. Себебі нақты сол топ ішіндегі ең жақсы жұмыс деп танылған жауап нағыз жоғары деңгейдегі жұмыс болмауы да мүмкін.

Оқытушының жеке көзқарасы бойынша бағалау кез келген сәтте әртүрлі бағытқа ауытқып отырмауы керек. Жоғары баға «іліп алары осы ғана» болғандықтан қойылмауы керек, не болмаса, төмен баға «кафедраның, факультеттің атына кір келтірмеу үшін» қойылмай қалмауы керек. Бұлай

бағалау әдісі студенттердің біліміне қойылатын талаптардың төмендеуіне әкеліп соғады және сайып келгенде, университеттің беделіне нұқсан келтіреді. Әрбір баға тек қана алдын-ала бекітілген критерийлерге сәйкес қойылуы тиіс. Ешқандай субъективті факторлар баға қоюға әсерін тигізбеуі керек.

- Оқытушының жалған сенімі. Көп жағдайда студенттің сырт бейнесі, өзін-өзі ұстауы және т.б. студенттің білімін объективті бағалауға кедергі келтіреді. Бірде-бір сабақтан қалмай келіп жүрген, алдыңғы қатарда отырып, барлық дәрісті мұқият жазып, қосымша сұрақтар қойып отыратын студентті әдетте көптеген емтихан алушылар жақсы бағалауға бейім болады [4].

Сол сияқты, керісінше, ұқыпсыз киінетін, сабаққа кешігіп келетін немесе ара-тұра келмей қалатын, дәрісті мұқият жазып отырмайтын кейбір студенттерді оқытушы толық танып үлгермей жатып, бірден «қара тізімге» енгізіп қоюы да жиі кездеседі. Студенттің сырт көрінісі оның білімінің өлшемі емес екенін біле тұра, көп жағдайда бағалауда осы факторлар шешуші рөл алып кетеді.

Қазақстандық жоғары оқу орындарындағы бағалау жүйесінің маңызы мен сапасын айқындау мақсатында сауалнама жүргіздік. Сауалнама 131 респондентті қамтыды. Сауалнаманың «ЖОО атауын жазыңыз» деген бірінші сұрағына берілген жауаптарға байланысты жауап берушілердің 106-сы еліміздің түкпір-түкпіріндегі 23 оқу орнының мамандары екені анықталды.

Сонымен қатар сауалнама сұрақтарына еліміздің білім беру жүйесіне елеулі үлестерін қосып жүрген бірнеше гуманитарлық, техникалық, экономикалық колледждердің мамандары да жауап берді. Сауалнамада жоғары оқу орындарының оқытушыларына арналған деп айқын көрсетілген бола тұра, әлеуметтік желілер арқылы таратылған сұрақтарға колледж мамандарының да үн қосуларын бағалау мәселесінің ол салада да өзекті болуынан деп қабылдадық.

ЖОО-дағы бағалау жүйесін дамыту мақсатында жүргізілген сауалнамамызға қатысып, жауап бергендері үшін әріптестерімізге алғыс білдіреміз. Жауаптарды саралау барысында бағалау жүйесіндегі көптеген өзекті мәселелер айқындалып, оларды шешудің жолдарын болжауға мүмкіндіктер туындады.

Сауалнаманың «Сабағыңызда бағалаудың қай түрін қолданасыз?» деген екінші сұрағы бойынша «Қалыптастырушы бағалау» деген жауапты 57 респондент (43,5%) таңдаса, «Жиынтық бағалау» жауабын 35 адам (26,7%) таңдаған. Ал «Дәстүрлі бағалау» жауабын сауалнамаға қатысушылардың 39-ы, яғни 29,8%-ы көрсеткен.

«Студент білімін / жұмысын қандай қағидатқа сүйеніп бағалайсыз?» деген үшінші сұраққа байланысты «бағалау критерийі» деп 19 (14,5%), «дескриптор» - 2 (1,5), «өзін-өзі, бірін-бірі, топтық жұмысты бағалау» - 15 (11,5%), «кері байланыс» - 1 (0,7), «жоғарғының бәрін қолданамын» деп 64 (48,9%) және «бұлардан басқа дәстүрлі бағалау жүйесін қолданамын» деп 30 (22,9%) респондент жауап берді.

Жоғарыдағы екі сұраққа берілген жауаптардан байқағанымыздай, қалыптастырушы және жиынтық бағалау түрлерін емес, дәстүрлі бағалау түрін қолданамын дегендердің саны 29,8% болса, бағалаудың жаңашыл қағидаттарына сүйенбей, олардан басқа дәстүрлі бағалау жүйесін қолданамын дегендердің саны 22,9%-ды көрсетті. Осы жерден жауап берушілердің дәстүрлі және жаңашыл бағалау жүйесіне қатысты пікірлерінің бірізді болмағанын байқаймыз.

Бұл көрсеткіштердің екі түрлі себебі болуы мүмкін екенін болжаймыз:

- Біріншіден, мамандар өз жұмыстары барысында оқу үдерісінде бағалаудың жаңашыл әдістерінің бірқатарын (өзін-өзі, бірін-бірі, топтық жұмысты бағалау; кері байланыс т.б.) дәстүрлі бағалау жүйесіне кіріктіре қолданулары мүмкін;

- Екінші жағдайда, қалыптастырушы және жиынтық бағалау деген терминдердің нақты мәнін білместен, соларды қолданамын деген жауап берген болулары мүмкін.

Бұдан шығатын қорытынды, ЖОО мамандарына критериалды бағалау жүйесінің әрбір терминінің мәні мен қолданылу жолдарын түсіндіретін нұсқаулық құжаттар қажет.

«Өз тәжірибеңіз бойынша студентке баға қою кезінде қиындық тудыратын факторларды атап көрсетіңіз» деген төртінші сұраққа байланысты «Топтағы студент санының көптігі» деп 29 (22,1%), «Баға қою жиілігі» деп 8 (6,2%), «Студенттердің жиі сабақ босатуы» деп 13 (9,9%), «Жаттанды «білімді» бағалаудың қиындығы» деп 43 (32,8%) және «Осы аталғандардың барлығы» деп 38 (29%) респондент жауап берді.

«Студент білімін дәстүрлі бағалау жүйесіне өзгеріс енгізу қажет деп есептейсіз бе?» деген бесінші сұраққа байланысты «Қажет деп есептеймін, себебі бүгінгі күнде студент білімі объективті бағаланбайды» деп 97 (74%); «Қажет емес деп есептеймін, себебі дәстүрлі бағалау жүйесі дидактика

заңдылықтарына толық негізделген» деп 12 (9,2%) және «Бұл мәселе жөнінде ойланған жоқпын» деп 22 (16,8%) респондент жауап берді.

Төртінші, бесінші, алтыншы сұрақтарға берілген жауаптарды кешенді түрде саралап көрелік. Біріншіден, барлық 131 респонденттің де өз тәжірибесінде студентке баға қою кезінде қиындық тудыратын факторлармен кездесетінін байқаймыз. Олардың ішінде басым көпшілігі 43 (32,8%) «Жаттанды «білімді» бағалаудың қиындығы» деп жауап берген.

«Студент білімін дәстүрлі бағалау жүйесіне өзгеріс енгізу қажет деп есептейсіз бе?» деген бесінші сұрақ бойынша дәстүрлі бағалауды қолдаушылар саны тағы да өзгереді. Жоғарыда талдағанымыздай, екінші сұраққа қатысты дәстүрлі бағалау жүйесін қолданамын дегендердің саны 29,8%, ал үшінші сұраққа қатысты бұл көрсеткіш 22,9% болған. Ал бұл жерде 9,2%-ды ғана құрап, 2-3 есе кему бағытына қарай өзгереді.

Оның есесіне, өзгеріс қажет деп есептеп, оның себебі бүгінгі күнде студент білімі объективті бағаланбайтыны екеніне қосылушылар саны 131 адамның 97-сі, яғни 74%-ын құрайды. Бұл көрсеткіш орын алып отырған кемшіліктерді болдырмаудың бірден-бір жолы ретінде критериалды бағалау жүйесін енгізу қажеттігі жөніндегі біздің болжамымызды дәлелдей түседі.

Сонымен қатар 22 респонденттің (16,8%) «Бұл мәселе жөнінде ойланған жоқпын» деген жауап беруі де алаңдаушылық тудыратын мәселе екені түсінікті. Бұл мәселенің жауабын біз төменде толықтай ұсынған респонденттердің бірінін: «Жоғары оқу орындарында оқытушылардың педагогикалық жүктемесіндегі сағат саны шамадан тыс көп. ...Бұл педагогтың сабаққа дайындалатын уақытының өте аз екенін, өзін дамытуға мүлдем уақыты болмайтындығын көрсетеді», - деген пікірінен табуға болады деп ойлаймыз.

Өзін-өзі кәсіби тұрғыдан дамытуға мүмкіндігі болмайтын маманның жаңа жүйенің қыр-сырынан да хабары бола бермейді. Олай болса, ЖОО оқытушыларына жаңартылған білім жүйесінің мәні мен маңызын түсіндіретін біліктілік арттыру шараларын кешенді түрде ұйымдастыру қажеттігі туындайды.

Сауалнаманың «Егер Сіз әлдеқандай сұрақ, тілек, ұсыныс білдіргіңіз келсе, төмендегі алаңшаға жазуыңызды сұраймыз» деген соңғы бөлігіне байланысты 131 респонденттің 35-і өз жазбаша пікірлерін ұсынды. Аталған жауаптарды мазмұнына қарай сегіз топқа бөлдік.

Зерттеу нысанымыздың ЖОО оқытушы-профессорлық қауымын қаншалықты толғандыратынын айқынырақ көрсету мақсатында респонденттердің сұрақ, тілек, ұсыныстарын толық беруді жөн көрдік.

1) Дәстүрлі бағалау жүйесін қолдаушы пікірлер:

- Бағалау жүйесін көп өзгертудің қажеті жоқ.

- Мен дәстүрлі оқыту жүйесін қолдаймын. Қазіргі жүйе мәңгірт жастарды тәрбиелеуге негізделген.

- Бағалау критерийлері, дескриптор, өзін-өзі, бірін-бірі, топтық жұмысты бағалау элементтері қамтылған дәстүрлі бағалауды қолданамын және осы бағалауды дұрыс деп санаймын.

2) Бағалау жүйесіне өзгеріс енгізуді қолдаушы пікірлер:

- Бағалау жүйесіне өзгеріс енгізу керек деп ойлаймын.

- Жүйеленген бағалау қажет. Әр ЖОО-ның талабын әр түрлі бірізділендіру қажет деп есептеймін.

- ЖОО-дағы бағалау жүйесін әлі де жетілдіре түсу қажет деп есептеймін. Өйткені, қазіргі жағдайда студенттердің креативтілігі, ғылыми ізденісі, өз бетімен жұмыс жасауы анық, дәл бағаланбайды, яғни басқа біреудің көлеңкесінде жүретіндер жиі орын алып жатады.

- Бағалау жүйесіне өзгеріс енгізу қажеттігі даусыз. Бірақ бағалауға сай жүйе де өзгеруі тиіс. ЖОО кредиттік жүйге толық енгенде ғана объективті бағалау жүйесі іске асады. Егер бағалау әдісін өзгертіп, кредиттік жүйеге еңбесе, ештеңе де жаңармайды.

3) Бағалаудағы қиындықтарды атап көрсеткен жауаптар:

- Тілді үйрету барысында тест арқылы студенттердің қазақша сөйлеу тілін объективті бағалау мүмкін емес. Өзге ұлт өкілдерінің тілді меңгеру деңгейін анықтау үшін ауызша сөйлеуді тексерген дұрыс деп есептейміз. Тілдік қатынасты жүзеге асыру барысында студенттің лексика-грамматикалық материалдарды қаншалықты меңгергендігін бірден байқауға болады. Жоғары оқу орындарында оқытушылардың педагогикалық жүктемесіндегі сағат саны шамадан тыс көп. Бұл білім сапасының төмендеуіне әкелетін бірінші фактор деп есептеймін. Қазіргі уақытта сағат санын қысқартуға байланысты лекцияға бірнеше топтардағы студенттерді біріктіреді, олардың саны 100-120 студентке

дейін барады. 3 кредитпен оқытылатын пән болса, аптасына 1 сағат лекция өтіледі (педагогтың бекітілген жүктемесінде осылай көрсетілген), ал студенттердің білімін бағалауға бір сағаттан әлдеқайда көп уақыт кетеді. Бұл педагогтың сабаққа дайындалатын уақытының өте аз екенін, өзін дамытуға мүлдем уақыты болмайтындығын көрсетеді.

- Дәстүрлі бағалауда әділетсіздік көп. Талай студентті жылатып жүрген «ұстаздар» көп. Келіп студенттерден сауалнама алып, оқытушылардың білім деңгейін тексеріп, сұрыптасаңыздар екен.

- Студентке апта сайын бір сабақтан үш баға қою өте дұрыс емес.

- Апта сайын баға қою дұрыс емес. Баға бір семестрде әрбір студентке 4-5 рет қана қойылуы керек.

4) Бағалауға қойылатын талаптар: Бағалау әділ болмаса оқыту да нәтиже бермейді; Бағалау студенттің оқу уәждемесін арттыруға ықпал етуі тиіс; Әділ баға қойылса, студенттерде де оқуға деген стимул болар еді; Бағалау студентке стимул жасауы керек.

5) Бағалауға қатысты пікірлер мен ұсыныстар:

- Негізі әр ЖОО-ның өз бағалау үлгісі бар. Кредиттік технология бойынша оқығандықтан оларды дәстүрлі емес, балдық жүйе арқылы бағалайды.

- Бізге студент білімін әр сабақта бағалауға тура келеді, себебі оқу кредиттік жүйе бойынша. Онда студент әр сабақта бағаланып, аптаның аяғында тиісті балын жинауы керек.

- Бағалауды әрбір оқытушыға үйрену керек.

- Қалыптастырушы, жиынтық бағалаудың ара-жігін ажырату керек.

- ЖОО бағалау жүйесі мектептен бөлек болуы керек.

- Колледждерге аталған бағалау түрін енгізу қажеттігіне байланысты нормативтік құжаттар қажет.

- Бағалауда барлық әдістерді қолданған дұрыс.

6) Жалпылама пікірлер мен ұсыныстар: Модульдік оқыту технологияларын қолдана отырып сабақ жүргізу тиімді әдіс болар еді; Білім саласының жұмысы ескерілсе; Білім беру жүйесіне дұрыстап назар аудару керек; Жалпы білім беру саласына өзгеріс енгізуде ойланып, тәжірибелі ғалым-ұстаздармен ақылдаса отырып жасаған дұрыс деп есептеймін; Университеттің барлық дәріс аудиториялары жоғары деңгейде сапаға сай құрал жабдықтармен жабдықталса, яғни барлық оқытылатын пәнге байланысты; Студенттерді үнемі практикадан өткізіп отырса, сол шыңдайды. Жұмыстарыңызға тек қана сәттілік тілеймін!

Берілген 35 пікірдің ішінде бастапқы үшеуі дәстүрлі оқыту жүйесін қолдаушы пікір берген. Олардың біріншісі: «Бағалау жүйесін көп өзгертудің қажеті жоқ», - деген ескертудің жеткізсе, келесісі дәстүрлі оқыту жүйесін қолдайтынын айта келе: «Қазіргі жүйе мәңгірт жастарды тәрбиелеуге негізделген», - деген өткір ойын жеткізеді.

Қорытынды. Кез келген уақытта қоғамдағы жаңа реформаларға қарсы шығатын адамдар тобы болады. Әрбір оқытушы жаңартылған білім жүйесі ұсынып отырған критериялды бағалау әдісін меңгеріп, өз жұмысын соған байланысты құрса, жоғарыда көтерілген көптеген проблемелер оң шешімін табар еді. Жаңа деп ұсынылып отырған жүйені зерттеп, танымай, ерекшеліктерін ажыратпай, тек қана жаман жақтарын санамалау – пессимист адамға тән қасиет. Оның себебін адамның дағдылы әрекеттерден арылғысы, жан рақаты аумағынан шыққысы келмеуімен түсіндіруге болады.

Бұл жағдайда Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың «Рухани жаңғыру» мақаласында айтылған: *«Қанымызға сіңген көптеген дағдылар мен таптаурын болған қасаң қағидаларды өзгертпейінше, біздің толыққанды жаңғыруымыз мүмкін емес. ...Сананың ашық болуы, басқалардың ең озық жетістіктерін қабылдай білу, бұл – табыстың кілті, әрі ашық зерденің басты көрсеткіштерінің бірі»*, - деген сөздерін басшылыққа алуымыз керек деп санаймыз [5].

Бүгінгі күнде жаңартылған білім беру жүйесінің талаптарына сәйкес критериялды бағалау әдісін қолдану аса маңызды. Сондықтан әрбір оқытушы осы бағытта ізденіп, тәжірибесіне критериялды бағалау шарттарын енгізе бастаса, тиімділігіне көз жеткізер еді. Бұл өз кезегінде еліміздің болашағына қызмет ететін білікті де құзыретті жас мамандар тәрбиелеу ісіне өз үлесін қосатын маңызды қадам болар еді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Назарбаев Н.Ә. «Қазақстан — 2050» Стратегиясы – қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты. Жолдауы.- Астана, 2012.
2. Ромашикина, Г. Ф. Оценка качества образования: опыт эмпирического исследования. Университетское управление: практика и анализ, 2005.
3. Базарбаева Ж.М., Ермакбаева Д.К., Есимшитова З.Б. Объективность оценки знаний студентов – необходимое условие повышения качества подготовки специалистов // *International Journal of Applied and Fundamental Research*. - №7, 2012.
4. Құрманбаева Ш.Қ., Ислямова С.А. Студенттің білім жетістігін критериялды бағалау. Оқу-әдістемелік құрал.– Астана, 2019. – 39 бет.
5. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаев «Болашаққа бағдар. Рухани жаңғыру» атты мақаласы // *Егемен Қазақстан*, №70 (29051). 12.04.2017.

МРНТИ 14.35.07

<https://doi.org/10.51889/2020-2.1728-5496.23>

К.Т.Жансугурова¹

¹*Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті
Алматы қ., Қазақстан*

ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНДА ИНТЕРАКТИВТІ ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН ПАЙДАЛАНУДЫҢ ТИІМДІЛІГІ

Аңдатпа

Еліміздегі жоғары оқу орны қазіргі кезеңде бір жағынан тұжырымдамалық негіздерді жетілдіру, қайта ой елегінен өткізу және жаңғыртумен сипатталса, екінші жағынан нарықта білім беру қызметінің бәсекелестігінің шиеленісуімен, педагогтардың инновациялық әлеуетіне, білім беру сапасына талаптардың күшеюімен сипатталады. Бүгінгі күні оқытудың дәстүрлі құралдарына негізделген сөздік-кітаптық әдістердің маман дайындаудың тиімділігі мен сапасын арттырудағы мүмкіндіктері әлсіреген. Мақалада интерактивті оқыту технологиясының өзектілігі негізделеді. Интерактивті оқыту технологиясын қолданып сабақтар өту барысындағы әдістер жөнінде қарастырылады. Интерактивті технологиялардың негізгі идеялары ажыратып көрсетіледі.

Түйін сөздер: білім беру ортасы, инновациялық технологиялар, педагогикалық инноватика, модификациялық инновация, комбинаторлық инновация, радикалдық инновация, интерактивті технология, интерактивті әдіс, интерактивті әдістеме.

К.Т. Zhansugurova¹

¹*Kazakh Ablai khan UIRandWL*

EFFICIENT USE INTERACTIVE LEARNING TECHNOLOGIES IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Abstract

Higher education in our country at present is characterized, on the one hand, continue to improve, rethinking and revision of conceptual frameworks, and with another - increased competition in the education market, increased requirements to the innovative potential of teachers, increased requirements to the quality of the educational process. Today, virtually exhausted reserves of growth of efficiency and quality of training of students, based on the use of word-book.

The article is based on the relevance of interactive learning technology. Learning methods using interactive learning technologies are considered. The main ideas of interactive technologies are highlighted.

Keywords: educational environment, innovative technology, Educational Innovation, Modification innovation, combinatorial innovation, radical innovation, interactive technologies, interactive method, interactive method.